

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови та методики її викладання**

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ УЧНІВ 9 КЛАСІВ
ЗОШ НА ОСНОВІ WEB-ТЕХНОЛОГІЙ**

**THE METHODICS OF TEACHING 9 GRADES PUPILS OF
SECONDARY SCHOOL OF LISTENING BY MEANS OF WEB-
TECHNOLOGIES**

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка 4 курсу 461 групи
Спеціальності 014.02 Середня освіта
(мова і література англійська, німецька)
Освітньо-професійної (наукової) програми
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти
За спеціальністю 014.02 Середня освіта
(мова і література англійська, німецька)
Вінник Аліса Дмитрівна

Керівник: доктор філ. наук, проф.
Белехова Л.І.
Рецензент: канд. філ. наук, доц.
Борисова Т.С.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 1. Застосування комп'ютерних ігор для вдосконалення процесу навчання англійської мови в школі	7
1.1. Цілі, зміст та навчально-методичне забезпечення процесу навчання учнів 9 класу загальноосвітньої школи	7
1.2. Комунікативне освітнє середовище у навчанні іноземних мов.	16
РОЗДІЛ 2. Система вправ для навчання 9 класів аудіюванню	24
2.1. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності в опануванні 9 класів іншомовної компетентності.....	24
2.2. Система вправ для навчання учнів 9 класів аудіюванню з використанням Web-технологій.....	29
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗОШ – загальноосвітні школи I-III ступенів

ЗНЗ – загальноосвітні навчальні заклади

ІМ – іноземна мова

МД – мовленнєва діяльність

ВСТУП

У сучасному світі знання англійської мови стає невід'ємною частиною нашого життя. Англійська мова вважається мовою міжнародного зв'язку. Однак, на сьогоднішній день методисти висувають інше розуміння мети навчання іноземним мовам у школах – формування комунікативної компетенції.

Процес навчання у школі зорієнтовано на практичне володіння ІМ, внаслідок чого велике значення надається проблемі сприймання іноземного мовлення на слух. Без оволодіння таким видом діяльності як аудіювання неможливо вивчити ІМ на тому рівні, що необхідний на сучасному етапі розвитку суспільства в зв'язку з тим, що кожного дня підвищуються вимоги щодо до володіння мовленнєвими навичками та вміннями.

Останнім часом методисти все більше звертають увагу на проблему аудіювання. Крім того, висуваються нові форми та методи навчання, зокрема використання Web-ресурсів. Мережа Інтернет є безцінною інформативною базою для створення інформаційно-предметного середовища освіти людей, задоволення їх професійних і особистих потреб. Однак, один тільки доступ до електронних освітніх середовищ не забезпечить якісної мовної освіти. Наукова література має чимало прикладів того, як методологічно неправильно побудована робота учнів з Інтернет-джерелами сприяла формуванню помилкових стереотипів та узагальнень щодо культури ІМ.

Актуальність роботи: останніми роками проблема аудіювання усе більше привертає увагу психологів, психо-лінгвістів і методистів. Проводиться серйозний теоретичний пошук у вивченні цього складного процесу. Проте до теперішнього часу застосування теорії у практиці викладання невелике. Рецептивна усна мова (аудіювання) має єдину

фізіологічну і психологічну природу з експресивною усною промовою. Кожна з цих сторін усної мови має свою специфіку, передбачає різні уміння, вимагає спеціальних прийомів і різної методики для їх вирішення.

Аудіювання складає основу спілкування, з нього розпочинається оволодіння усною комунікацією.

Проблема навчання аудіювання є однією з найактуальніших тем в сучасній методиці навчання англійській мові, оскільки без аудіювання неможливе мовленнєве спілкування, оскільки це процес двосторонній. І недооцінювання аудіювання може вкрай негативно позначитися на мовній підготовці школярів. Поняття аудіювання включає процес сприйняття і розуміння звучної мови. Також відомо, що аудіювання – дуже важкий вид мовленнєвої діяльності. Відсутність сформованих аудитивних навичок є часто причиною порушення спілкування.

Також аудіювання як зворотний зв'язок кожного зі співрозмовників під час мовлення дозволяє здійснювати самоконтроль за мовою і знати, наскільки правильно реалізуються мовні наміри у звуковій формі. І звичайно ж, аудіювання може бути окремим видом комунікативної діяльності зі своїм мотивом, що відображає потреби людини або характер його діяльності.

На сучасному етапі вивчення закордонних мов, методика потребує нового підходу до навчання аудіювання. На сьогоднішній день, коли активно використовуються новітні технології стає необхідною розробка нових навчальних Web-ресурсів, які будуть спрямовані на розвиток комунікативно-когнітивних умінь пошуку та обробки інформації, її правильний аналіз.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Проблематика дослідження безпосередньо пов'язана із науково дослідною темою кафедри англійської мови та методики її викладання

Херсонського державного університету «Пріоритетні тенденції розвитку методики викладання іноземних мов у середніх та вищих навчальних закладах» (державний реєстраційний номер 0117u 006791).

Об'єктом дослідження є процес навчання аудіюванню в дев'ятих класах ЗОШ.

Предметом дослідження є методика правильного використання Web-технологій в навчанні англomовному аудіюванню в школі.

Метою дослідження є обґрунтувати доречність використання Web-технологій у процесі навчання аудіюванню, як виду мовленнєвої діяльності учнів дев'ятих класів ЗОШ, а також виявити найоптимальніші умови застосування цих технологій.

Завдання:

- виявити вплив аудіювання як виду мовленнєвої діяльності на розвиток комунікативних вмінь учнів в процесі оволодіння іноземною мовою;
- дослідити можливості використання Web-технологій при навчанні аудіюванню в 9 класах ЗОШ;
- розробити види завдань та вправ, спрямованих на формування вмінь аудіювання

Методологічною основою послуговували теоретичні дослідження в області розвитку комунікативної компетенції 5-9 класів навчання іноземній мові таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як М. А. Аріян, Н. Д., А.Е. Міхіна, С. Ю. Ніколаєва, А. М. Щукін, Н. В. Язикова., Азимов, Е. Г., Колесніикова І.Л., Долгіна О.А. Гаврилова А.В. Гальскова Н.Д. Гез, Н.І. Гомеля Н.С., Флегонтова Н.М. Дем'яненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. та інших.

РОЗДІЛ 1

НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1. Цілі, зміст та навчально-методичне забезпечення процесу навчання учнів 9 класу загальноосвітньої школи.

Згідно програми, затвердженої "Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804", зміст навчання забезпечується цілістю співвідношень сутнісного, процесуального та емоційно-світоглядного складників і формується на основі оволодіння ІМ у межах міжкультурної теорії, що передбачає вивчення мови особами, які нею спілкуються, та ознайомлення з його культурними особливостями. Цим методом передбачене формування здатності до міжкультурного спілкування у межах типових сфер, тем і ситуацій комунікації, змодельованих навчальною програмою. Після закінчення навчання у 9-му класі учні ЗНЗ, які вивчають першу ІМ, мають знання рівня А2+, учні спеціалізованої школи з поглибленим вивченням ІМ – рівня В1, а ті, хто оволодіває другою ІМ, – рівня А2. Ці рівні визначають результати навчальних здобутків у кожному виді МД та погоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Під час навчання 5-9 класів у школі підвищується об'єм навчального матеріалу, особливо того, який сприяє формуванню соціокультурної та соціолінгвістичної компетенцій. Оволодіння ІМ розглядається як деякий ступінь сформованості навичок і вмінь застосовувати мову для усного і писемного мовлення, як пристрій розуміння інших народів і культур. Широко використовуються мовленнєві ситуації, які роблять навчальне спілкування найбільш схожим на комунікацію у справжніх життєвих умовах.

Що стосується саме способів навчання ІМ, то методисти

виділяють такі підходи: прямий (інтуїтивний), когнітивний (свідомий) та діяльнісний [0, с.24].

В самій сутності навчального предмета мають бути закладені механізми, які запроваджуватимуть здатність до практичного використання чужоземної мови як значущого способу розвитку та задоволення інтересів учнів, включаючи немовні:

1. Де та яким чином учень матиме можливість застосувати ІМ у своїй майбутній професійній діяльності?

2. Яку користь оволодіння ІМ може принести при виборі професійної діяльності?

3. Яким чином ІМ надає можливість приєднатися до науково-технічного та культурного розвитку та традицій іншомовних країн, якісно підвищити свої знання у галузі точних чи гуманітарних наук?

У методиці навчання іноземним мовам існує дуже велика кількість класифікацій аудіювання за видами. Відмінності між цими класифікаціями ґрунтовані на тому, що в їх основу покладені різні критерії виділення видів аудіювання.

І.А. Дехерт пропонує наступні теоретичні підстави для виділення видів аудіювання:

1. Наявність різних функцій аудіювання в процесі навчання, які фіксуються в настанові на прослуховування і визначають стратегію роботи з текстом: з якою метою слухати, як проявити своє розуміння, як використати отриману інформацію і так далі;

2. Наявність різних рівнів розуміння на слух: а) учні можуть повно і точно зрозуміти на слух текст, якщо він побудований на знайомому мовному матеріалі і містить невелику кількість труднощів (у мовному або змістовному плані), з якими учень в змозі впоратися; б) учні можуть зрозуміти тільки основний зміст тексту, опускаючи деталі. Що "характеризується цим рівнем розуміння аудитор усвідомлює, про що

говориться в тексті, не фіксуючи уваги на подробицях його змісту.

Цей рівень характеризує аудіювання складніших текстів як в мовному, так і в композиційному стосунках. Особливості тексту для аудіювання: мовні, змістовні, композиційні [0, с. 128].

Великою заслугою І.А. Дехерт стало виділення на основі вищевикладених підстав двох видів аудіювання: із загальним розумінням змісту, з повним розумінням змісту. Пізніше методисти стали виділяти ще один вид аудіювання – з вибіркоvim розумінням змісту. Так, І.Л. Бім пише, "Можна виділити три види аудіювання: з повним розумінням (мова учителя і товаришів по навчанню, якщо вона не містить незнайомих явищ), з розумінням основного змісту (наприклад, прослуховування з метою визначення, про що в ньому говориться, автентичних функціональних текстів), з вибіркоvim розумінням (наприклад, прослухати оголошення, щоб зрозуміти, чи відноситься воно до тебе, або зведення погоди, щоб дізнатися, чи не буде дощу, і тому подібне) " [6, с.47-49].

Розвиток саме цих трьох видів аудіювання є метою навчання цьому виду мовної діяльності відповідно до вимог державного освітнього стандарту, тому розглянемо детальніше особливості кожного з них.

Аудіювання з розумінням основного змісту.

Цей вид аудіювання найбільш простий і "припускає обробку смислової інформації звучного тексту з метою відокремити нове від відомого, істотне від несуттєвого, закріпити в пам'яті найбільш важливі відомості" [2, с.286].

Для цього виду аудіювання необхідно уміти визначати жанр тексту, тему тексту в цілому і простежувати основні віхи її розвитку, виділяти основну думку повідомлення, основні пункти змісту і ключові слова, відрізнати істотну інформацію від несуттєвої, опускати

другорядні деталі, фіксувати увагу на головній проблемі тексту і не відволіктися на відступ, проігнорувати трудність, не впливає на розуміння основний сенс.

Аудіювання з повним розумінням змісту.

Цей вид аудіювання припускає точне розуміння усієї інформації, що міститься в тексті, тобто разом з розумінням основного змісту здійснюється розуміння деталей повідомлення. Отже, цей вид аудіювання складніший за попередній. На наш погляд, він є найважчим, оскільки вимагає високої концентрації уваги, хорошого розвитку психологічних механізмів аудіювання, а також уміння активно домагатися розуміння.

Для цього виду аудіювання важливі уміння розуміти структуру тексту, простежувати розвиток теми повідомлення, виділяючи не лише головну інформацію, але і другорядні деталі.

Аудіювання з вибіркоким розумінням змісту.

"Завдання цього виду аудіювання – вичленувати в мовному потоці необхідну або таку інформацію, що цікавить, ігноруючи непотрібну. Такою інформацією можуть бути важливі аргументи, деталі, ключові слова, приклади або конкретні дані : дати, числа, імена власні і географічні назви" [2, с. 289]. Основним умінням, специфічним для цього виду аудіювання, є уміння здійснювати інформаційний пошук відповідно до поставленого завдання.

Звернемо увагу на те, що існує добре відома класифікація Л.Ю. Куліша, в якій залежно від цілей і особливостей протікання сприйняття на слух виділяються ознайомлювальне, з'ясувальне і діяльнісне аудіювання.

На наш погляд, ця класифікація відрізняється тільки назвою видів аудіювання, а в змістовному плані термін "ознайомлювальне аудіювання" відповідає аудіюванню з розумінням основного змісту,

"діяльнісне аудіювання" – аудіюванню з повним розумінням, "з'ясувальне аудіювання" – аудіюванню з вибіркоким розумінням. Використання різної термінології обумовлене тим, що Л.Ю. Куліш акцентує більшу увагу на особливостях протікання самого процесу аудіювання, а не на його результаті.

Так, ознайомлювальне аудіювання характеризується не стільки тим, що його результатом є загальне розуміння основного змісту повідомлення, а тим, що це "аудіювання для себе... За характером воно переважно глобально-детальне. Процес аудіювання протікає без напруженості уваги, при мимовільному запам'ятовуванні" [0, с. 48].

З'ясувальне аудіювання характеризується напруженою увагою, довільним запам'ятовуванням, орієнтацією на фіксацію запитуваної інформації переважно в оперативній пам'яті з метою отримання потрібної і важливої інформації. Діяльнісне аудіювання здійснюється з метою детального сприйняття інформації, є дуже активним процесом, якому "властиві напружена, рівномірно розподілена увага і довільне запам'ятовування" [0, с.49].

На наш погляд, термін "діяльнісне аудіювання" не дуже вдалий, оскільки будь-яке аудіювання – це активна мовленнєво-мислительна діяльність незалежно від його виду.

Таким чином, дані дві класифікації представляють два різні підходи до опису одного явища і, отже, не суперечать, а доповнюють один одного. Проте доцільніше дотримуватися термінології, використуваної І.Л. Бім, оскільки вона, точніше відбиває зміст понять, а також корелює з іншими видами мовної діяльності – читання і письмо [6, с.46].

Крім того, ця термінологія відповідає державному освітньому стандарту і використуваним в сучасній західній англійській

методичній літературі термінам "listening for gist", "listening for detailed comprehension", "selective listening".

Останнім часом в методичній літературі став зустрічатися такий термін, як "критичне аудіювання" (Елухіна, 1996; Колеснікова і Долгіна, 2001). Цей вид аудіювання ґрунтований на аудіюванні з повним розумінням, оскільки вимагає детального розуміння змісту і з'ясування сенсу тексту.

Специфічними для цього виду аудіювання вміннями є уміння:

- а) відрізняти факти від думок;
- б) визначати точку зору того, що говорить, його емоційний стан;
- в) дізнаватися основні стилістичні прийоми (наприклад, іронію, гіперболу) і розуміти, що той, що говорить хотів передати, використовуючи їх;
- г) розуміти підтекст;
- д) виражати свою точку зору з приводу прослуханого, ґрунтуючись на власному життєвому досвіді;
- е) ставити під сумнів прослухане і співвідносити з власною життєвою позицією і ін.

Отже, варто відмітити, що в учбовому процесі необхідно приділяти увагу розвитку усіх названих видів аудіювання. Учні повинні навчитися самостійно вибирати стратегію сприйняття тексту залежно від комунікативного наміру або комунікативного завдання і особливостей аудіотексту.

Важливим також є те, що в структурі навичок і умінь, які забезпечують оволодіння різними видами аудіювання разом із специфічними навичками і вміннями є і загальні для усіх видів навички і уміння (наприклад, імовірнісного прогнозування, уміння відрізняти головну інформацію від другорядної і ін.). Отже, необхідно навчити

учнів здійснювати перенесення навичок і умінь з одного виду аудіювання на інший/інші.

Обов'язковим є те, щоб у самій сутності навчального предмета були чітко зображені очікувані емоційно-оціночні відношення учнів до навколишнього середовища, один до одного, до того, чим вони займаються у ході вивчення ІМ [0, с.5].

Безумовно, при навчанні аудіюванню виникають труднощі, пов'язані з мовними аспектами (фонетичні і граматичні) і особливостями мови (лексичні труднощі). До фонетичних труднощів можна віднести : зовнішні шуми, перешкоди, погану акустику, якість звукозапису, якість використовуваної на занятті техніки, а також видиму наявність або відсутність джерела мови.

До граматичних труднощів відносяться індивідуальні особливості, наприклад, відсутність практики сприйняття на слух мови людей протилежної статі, різного віку або ж особливості дикції, тембру, темпу, паузації, а також можливі порушення артикуляції; різні діалекти іноземної мови. Лексичні труднощі обумовлені мовними особливостями матеріалу, що сприймається.

До таких труднощів можна віднести використання великої кількості незнайомої лексики, ідіоматичних виразів, розмовних формул або спеціальних термінів і аббревіатур. Знання вище перелічених груп складнощів дозволяє правильно оцінити рівень складності аудіювання, врахувати їх при організації учбового аудіювання, зняти їх, а можливо і створити штучно, максимально наближаючи учбове завдання до ситуацій реального спілкування [0, 227].

Проте для того, щоб визначити методiku формування навичок і умінь в аудіюванні, необхідно також пам'ятати про психологічні особливості учнів і визначити шляхи вдосконалення аудитивних навичок через систему вправ і завдань.

Успішність аудіювання залежить від величини "оперативної одиниці сприйняття", що тісно пов'язане з механізмом слухової пам'яті. Саме від здатності утримувати в пам'яті сприйняті відрізки мови залежить процес розуміння аудіотексту, можливість його інтерпретації. Слухова оперативна пам'ять утримує слова і словосполучення доки не станеться осмислення прослуханої інформації[0, 222].

Як відомо, слуховий прийом інформації неможливий без участі внутрішнього промовляння. Ефект розуміння залежить від успішності "внутрішньої імітації" чутної мови. Завдяки механізму внутрішнього промовляння звукові образи перетворюються на артикуляційні, відбувається "внутрішня імітація" сприйманого аудіо-фрагмента. Якщо ми правильно імітуємо, то і правильно сприймаємо.

В процесі сприйняття мови йде безперервне звірення сигналів, що поступають, з тими моделями, які зберігаються в нашій пам'яті. Звірення тісно пов'язане з минулим досвідом людини, з його почуттями і емоціями. Чим краще розвинена довготривала пам'ять, тим краще діє механізм звірення - пізнавання (ідентифікації).

Моделювання і розвиток мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетенцій, обов'язкових і достатніх для комунікації, навчання правилам міжкультурного комунікації за допомогою ІМ, розвиток культури усного і писемного мовлення передбачає побудову як окремо лінгвістичних навичок (лексичних, фонетичних, граматичних), так і їхнє нормативне використання в усному і писемному мовленні. Тексти, проблеми, мовні задачі спрямовані на всі чотири види МД, розвиток соціокультурних умінь і навичок, що надає можливість застосовувати ІМ як інструмент спілкування, навчання, спосіб співробітництва та взаємодії в сучасному світі [0, с.16].

На сьогоднішній день процес навчання не відстає від світового прогресу, активно використовуються комп'ютерні технології. Основні цілі їх застосування на уроках англійської мови:

- підвищення мотивації до вивчення мови;
- розвиток мовленнєвої задачі: вміння розуміти автентичні інакомовні тексти, а також передавати інформацію у зв'язних аргументованих висловлюваннях;
- збільшення обсягу лінгвістичних знань;
- розширення об'єму знань про соціокультурну специфіку країни мови, що вивчається;
- розвиток можливостей і готовності до самостійного вивчення англійської мови.

Для учнів превелику роль у навчанні відіграє мотивація, яка впроваджується завдяки вчителю, адже мотивуючи учнів, учитель передає їм необхідну для їх діяльності енергію: пробуджує бажання, викликає інтерес, активізує волю, допомагає усвідомити потребу навчання. Реалізуючи "мотиваційні" уміння, учитель здійснює наступні дії:

- прагне показати значущість свого предмета в житті сучасного суспільства;
- намагається розкрити значущість володіння ІМ для кожного конкретного учня;
- намагається зацікавити учнів процесом оволодіння іншомовною культурою;
- прагне мотивувати учнів виконанням тих або інших завдань у будь-якому вигляді мовної діяльності;
- старається залучити до роботи малоініціативних, ледачих, особливо обдарованих, неорганізованих, тощо учнів, "провокуючи" їх на мовленнєву і будь-яку іншу діяльність;

- намагається мотивувати тих, що навчаються для подальшого самостійного оволодіння іншомовною культурою.

Формування мотивації навчання в шкільному віці без перебільшення можна назвати однією з центральних проблем сучасної школи. Кожному учителеві важливо знати мотиви, що спонукатимуть дитину до зацікавлення предметом. Одним з важливих завдань учителя є виховання мотивації навчання, для цього необхідно створювати передумови, що позитивно впливають на мотивацію навчання.

1.2. Комунікативне освітнє середовище у навчанні іноземних мов.

Ціллю втілення комунікативного підходу є не лише навчання учнів вільному спілкуванню ІМ, але і вираження своєї індивідуальності та неповторності як творця і учня; завдяки спеціально дібраним вправам заохочувати мотиваційну сферу учнів, активізувати їх потенційні можливості.

Вивчення ІМ у 5-9 класах здійснюється в багатогранних середовищах інтелектуального та повсякденного спілкування. Такими сферами є соціально-побутова, соціально-культурна, громадсько-політична, та професійно-трудова.

Вчені виділяють такі педагогічні функції комунікації: інформаційну (реалізується у навчально-виховній діяльності та взаємодії між учителем та учнем); пізнавальну (допомагає розумінню й вивченню навколишнього світу, особистості, колективу, себе); експресивну (дає змогу доступно, цікаво й емоційно-виразно передавати знання, уміння й навички); управлінську (допомагає керувати своєю поведінкою і впливати на інших людей). У зв'язку з цим комунікативність педагога (вияв комунікативних якостей, які сприяють успішній інформаційній взаємодії) є професійно значущою за своєю роллю. Компонентами

педагогічної комунікативності педагога є: наявність стійкої потреби в систематичному спілкуванні з учнями в найрізноманітніших сферах; взаємодія загальнолюдських та професійних показників комунікативності; емоційне задоволення на всіх етапах спілкування; наявність здібностей до педагогічної комунікації, набуття комунікативних вмінь [0, с.8].

Основною ціллю навчання у ЗНЗ є формування в учнів комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні уміння, що склалися на засаді мовних знань і навичок. Процес росту комунікативної компетенції підпорядковується соціокультурним і соціолінгвістичним знанням, умінням і навичкам, які надають можливість приєднання індивіду до альтернативного соціуму і допомагають її соціалізації в незвичному для неї суспільстві.

Втілення комунікативного підходу у навчальному процесі з ІМ значить, що формування комунікативної компетенції учнів здійснюється практичним шляхом і завдяки використанню учнем інакомовної МД. Таким чином, засвоєння засобів комунікації (фонетичних, лексичних, граматичних) націлене на їх застосування протягом комунікації. Опанування вмінь говоріння, аудіювання, читання та письма забезпечується завдяки втіленню цих видів МД протягом навчання в умовах, що формують ситуації реального спілкування. З огляду а це, навчальна активність учнів організована таким способом, щоб вони реалізували аргументовані дії з мовленнєвою інформацією для вирішення комунікативних задач, спрямованих на звершення цілей та намірів спілкування.

Спілкування людей на практиці здійснюється внаслідок виникнення необхідності в реалізації визначеного комунікативного наміру, досягнення або недосягнення котрого окреслює результат мовленнєвого спілкування. У процесі спілкування особи виступають

носіями деяких соціальних відносин, які виникають залежно від сфери діяльності і втілюються у визначених мовленнєвих ситуаціях. Комунікативна компетенція можлива, за умови формулювання у процесі навчання характерних ситуацій реального спілкування, які з'являються в різноманітних сферах життя і належать до різних тем. Таким чином, наочно-сутнісна програма іншомовного мовлення учнів у процесі навчання визначається темою, ситуацією і середовищем комунікації.

Принцип комунікативної спрямованості навчання організовує процес таким чином, що він веде до належного рівня практичного опанування ІМ як в усній, так і в писемній формах.

Комунікативно-спрямований підхід до вивчення ІМ потребує реалізації індивідуально орієнтованих, діяльнісних та соціокультурних тенденцій у вивченні ІМ.

Діяльнісний характер навчання досягається за рахунок особливих видів діяльності, які за правилами уроку дають можливість формулювати реальні ситуації спілкування. Такими видами активності є мовленнєві ситуації, рольові ігри, проектні роботи, робота в парах або у групах.

Соціокультурне спрямування ходу навчання дозволяє учневі органічно почуватись у чужомовному середовищі.

Мова виступає інструментом пізнання картини світу, розуміння цінностей, створених іншими народами. Разом із цим, мова сприяє створенню унікальності і неповторності, власної оригінальності.

Не лише мовна компетенція є основною ціллю навчання ІМ, важливою є спроможність учнів спілкуватися, оволодівати навичками та застосовувати їх на практиці, знайомитись з країнознавством та культурою, а також мовним етикетом. Велике значення приділяється не лише формуванню в учнів здатність отримувати інформацію, яка буде для них цікавою, але й давати їй суб'єктивну оцінку, осмислювати її за

допомогою логіки, важливо не просто навчити учнів говорити ІМ, але й розмовляти, думати нею, ділитися поглядати та міркуваннями з оточуючими. Таким чином, учень повинен реалізовувати себе як творча особистість, яка вже вміє аналізувати і має власну думку, що відповідає її світогляду –це і є мета реалізації комунікативного підходу. «Підхід» тут означає позицію, стратегію навчання. Вважається, що у викладанні ІМ не існує якоїсь конкретної правильної класифікації підходів до навчання. Однак, незважаючи на це, ми маємо класифікацію з точки зору психології, яку виділив у своїх працях М.В. Ляховицький, він розрізняє чотири підходи, такі як: біхевіористський, індуктивно-свідомий, пізнавальний або когнітивний, інтегрований.

1. Біхевіористський підхід окреслює опанування ІМ як сформованість реакцій на іншомовні спонуки;

2. Інтуїтивно-свідомий підхід визначає оволодіння ІМ на базі моделей в інтенсивному порядку з наступним осяганням їх значення і правил оперування ними;

3. Свідомий пізнавальний підхід націлює діяльність учня перш за все на оволодіння правилами застосування лексико-граматичних зразків, на базі яких реалізовується усвідомлене компонування, побудова висловлювань;

4. Комунікативний підхід окреслює нерозривний синтез свідомих і підсвідомих елементів під час навчання ІМ, таким чином, опанування порядку оперування іншомовними зразками відбувається разом з осягненням їх комунікативно-мовленнєвої ролі.

Впровадження комунікативного підходу впродовж навчання ІМ передбачає, що розвиток навичок і вмінь стосовно іноземного мовлення виникає за рахунок здійснення учнем іншомовної МД. Висловлюючись інакше, опанування фонетичних, лексичних та граматичних засобів комунікації спрямоване на практичне оперування ними у ході

спілкування. Орудкування говорінням, аудіюванням, читанням та письмом забезпечується за допомогою застосування у ході навчання умовних положень, що конструюють ситуації реального спілкування. Враховуючи це, навчальна робота учнів організовується так, щоб вони виконували вмотивовані дії з мовленнєвими даними для розв'язання комунікативних задач, спрямованих на досягнення мети та намірів спілкування. З точки зору комунікативного підходу процес навчання ІМ ґрунтується на об'єктивному дійсному процесі мовленнєвого спілкування, тобто процес навчання є зразком мовленнєвої комунікації, який існує у фактичній дійсності, внаслідок того, що навчання ІМ у 5-9 класах ЗОШ відбувається в середовищі рідної мови. Тому мова йде тільки про якомога тісніше зближення процесів навчання і дійсного спілкування за такими найважливішими принципами як комунікативно-вмотивована мовленнєва поведінка вчителя та учнів і предметність процесу спілкування, що впроваджується скрупульозною селекцією комунікативно-мовленнєвих намірів, тем, ситуацій, які відображають інтереси та потреби учнів.

Ухвалений у сучасній внутрішній методиці комунікативний підхід до навчання ІМ, згідно з загальноєвропейськими процесами інтернаціоналізації і глобалізації, спричиняє вибір цілей, в погодженні з якими формуються принципи, зміст, методи, прийоми та засоби навчання [0, 173].

У процесі опанування комунікативних вмінь низка завдань розвиває комунікативні вміння і являє собою характерні сходинки, де кожна нова ступінь виводить учня на більш високий рівень. Інакше кажучи, комплекс складає в собі вправи від репродуктивних(відтворювальних) до продуктивних (творчих). Одночасно з переходом на продуктивний рівень (після проходження всіх сходинок) перед учнем відкривається потенція спілкуватися.

Виклад і закріплення нової інформації відбувається завдяки слуховому сприйняттю. Якщо ж для викладу інформації застосовується підручник – то завдяки говорінню і читанню.

Завдання і тексти раціонально добирати відповідно до інтересів, потенцій і рівня знань учнів. Навчальний матеріал згрупувати в цикли, які матимуть одну загальну структуру. В кожен цикл вводити чотири аспекти, погоджені між собою як за темою, так і за лексико-граматичним змістом.

1. Тематичний аспект – розвиває уміння розмовляти ІМ на основі комунікативно-пошукових і комунікативно-пізнавальних завдань;

2. Граматичний аспект – спрямований на корективи та відпрацювання граматичних навичок учнів (комунікативно-орієнтований погляд на систематизацію та поглиблення граматичних знань);

3. Лексичний аспект – спрямований на приріст тематично-лексичного запасу учнів і розвиток навичок роботи зі словником;

4. Творчий аспект – надає учням можливості викласти своє суб'єктивне сприйняття тематичного матеріалу творчо: за допомогою малювання, написання есе, складання віршів, тематичних проектів, статей для шкільної стінгазети, літературних перекладів тощо.

В дійсних процесах спілкування певні види МД функціонують, зазвичай, у єдності – наприклад, розмова – це аудіювання і говоріння, а заповнення форми передбачає читання і письмо. На уроках спроба відокремити те, що зазвичай функціонує як інтегровані уміння (integrated skills), видається штучною. Аудіювання в більшості випадків веде до говоріння, і це часто трапляється тоді, коли учитель ставить запитання на розуміння і спонукає учнів говорити.

Чотири види МД нерідко класифікують за двома групами: продуктивні (productive) – говоріння і письмо, та рецептивні (receptive) –

аудіювання і читання.

Навчання у 5-9 класах у школі – це остання стадія утворення основи для постійного використання навчального інакомовного матеріалу. На цьому рівні продовжується вдосконалення всіх типів МД, поміж яких переважає усне мовлення. Мовлення учнів стає вагомим, більш аргументованим, лаконічним за складом мовного та мовленнєвого матеріалу.

На цій стадії учні опановують майже весь граматичний матеріал, потрібний для усного мовлення. Проводиться робота зі становлення рецептивних навичок. Тоді ж знаходить свій початок формування потенційного словникового запасу учнів, яке триває і у старшій школі.

Другий ступінь навчання схиляється до застосування прийомів та способів навчання, які посилюють розумово-мовленнєву активність учнів, їх заповзятість у виконанні завдань. Впродовж цього етапу учнів зацікавлюють завдання, які потребують самостійності, вміння поєднувати інформацію в залежності від завдань мовленнєвої ситуації. Вправи на симуляцію та механічне запам'ятовування поступаються місцем. Навчання у 5-9 класах є гранично впливовим у формуванні комунікативної бази володіння ІМ. Значно зосереджується увага на розвиток невідготовленого мовлення і доволі збільшується об'єм домашньої самостійної роботи. На цьому етапі застосовуються такі засоби, як слайди, ситуативні і тематичні зображення, схеми, таблиці, роздавальний інформація для колективної та самостійної роботи, фонограми, діа-, кіно-, відео-, dvd фільми [0, с.120].

Визначною характеристикою учнів середньої школи є еволюція складніших конструкцій мислення зважаючи на засвоєння абстрактної інформації, теорій, послідовностей при вивченні інших предметів. Психологи підмічають належний ступінь розвитку в учнів цього віку таких рис мислення як більш розгорнута логічна закономірність,

здатність до аналізу, самостійність, зростання самосвідомості, амбіційність, контроль за своєю діяльністю.

Комунікативне зростання учнів середніх класів ЗОШ відзначається покращенням механізму селекції мовних засобів, способів складання та викладення думки. Прогресує індивідуальний стиль мовлення. Загалом, у підлітковому віці здійснюються якісні трансформації в комунікативній активності учнів, що безперечно відбивається в організації іншомовних навичок та вмінь.

Сучасне викладання неможливе без використання мультимедіа-технологій як інструменту для вдосконалення і оптимізації навчального процесу. Мультимедіа розуміється як сучасна комп'ютерна технологія, що дозволяє об'єднати в комп'ютерній системі текст, звук, відеозображення, графічні зображення й анімацію [3, с. 154].

Сучасний розвиток Web-ресурсів характеризується появою та поширенням соціальних сервісів і служб, націлених на спілкування між людьми (blog, wiki, sub cast, twitter, YouTube, bookmarks тощо). Виходячи з цього, на сучасній стадії технологічного розвитку суспільства Інтернет-спілкування є не додатковим, а окремим повноцінним видом людського спілкування. У зв'язку з цим, рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції учнів буде визначатися не лише вмінням спілкуватись іноземною мовою за особистої присутності учасників спілкування, а й умінням обмінюватись інформацією через будь-які сервіси та служби мережі Інтернет.

Таким чином, можемо відзначити наступні напрями в організації навчання у 5-9 класах: активне використання вправ, що симулюють умови природної іншомовної комунікації, посилення ролі самостійної роботи учнів, ґрунтовна вербальна наочність та підказки, зосередження на парних та групових формах роботи.

РОЗДІЛ 2

СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ НАВЧАННЯ 9 КЛАСІВ АУДІЮВАННЮ

2.1. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності в опануванні 9 класів іншомовної компетентності.

Мовленнєва діяльність має чотири види – аудіювання (слухання і розуміння), читання, говоріння і письмо. Види МД, які спрямовані на прийом, а не видачу інформації, відносять до рецептивних видів МД (аудіювання та читання). МД, в результаті якої людина здійснює створення і видачу мовного повідомлення, носить назву «продуктивна діяльність» (говоріння, письмо).

На стадії формування розмовних лексико-граматичних навичок необхідно замурувати в довготривалу пам'ять учнів як можна більшу кількість мовленнєвих шаблонів, типових граматичних структур та створювати тісний зв'язок між звуковим образом слів та їхнім значенням.

Спостерігаючи напрями розвитку мовної освіти на сьогоднішній день, можна зауважити, що основне призначення ІМ полягає у становленні засобом комунікації учнів завдяки закріпленим комунікативним умінням: говорінню, аудіюванню, читанню та письму [0, с.17].

Аудіювання – це розуміння сприйнятого на слух мовлення. Аудіювання разом з говорінням дають можливість фігурувати усному мовленню. Нормативне говоріння не може існувати без аудіювання, однак аудіювання як вид МД є відносно самостійним (наприклад, прослуховування уроків, інтерв'ю, доповідей, радіопередач і т.п.) [Ошибка! Источник ссылки не найден., с.242].

Формування елементарної комунікативної компетенції як виду МД

відбувається за рахунок досягнення базового рівня в сфері аудіювання, а саме учень має: розуміти розмовний стиль мовлення носія в ситуаціях буденного спілкування для задоволення базових потреб, наприклад таких як привітання попит на інформацію та її передача тощо; вміти визначати тему і мету бесіди, її головний зміст, і, за умови виникнення складнощів, звертатися до співрозмовника з проханням іще раз проговорити фразу, висловити думку іншим шляхом, розмовляти повільнішим темпом, роз'яснюючи при цьому значення незнайомих слів і спонукаючи до детальнішого пояснення незрозумілого; в умовах безпосереднього сприймання інформації (новини тощо) розуміти основний зміст аудіо тексту (про що йдеться, виділити найважливіше з наданої інформації); вміє повністю і впевнено розуміти висловлювання вчителя та однокласників, невеликі за обсягом повідомлення, стосовно навчально-трудової і соціально-побутової сфер спілкування; розуміти загальний зміст сприйнятих на слух текстів різного характеру, які складають незначну кількість невідомих слів.

Успіхи в аудіюванні по-перше залежать від самого слухача, від того наскільки розвинений його мовленнєвий слух, пам'ять, концентрація, зацікавленість і т.п., а також від його індивідуально-психологічних особливостей. По-друге ефективність залежить від мовних особливостей аудіотексту та його кореляції з мовленнєвим досвідом і знаннями учнів, і, по-третє, від умов сприймання аудіотексту.

Щоразу як вчитель говорить англійською мовою, учні практикуються в сприйманні на слух. Це є прикладом того, як важливо проводити заняття англійською мовою. Варто також докладати зусиль, щоб учні уважно слухали один одного, адже таким чином слабші учні зможуть чомусь повчитися у однолітків, в той час, як сильніші учні матимуть можливість закріпити інформацію і перевірити усне мовлення інших.

З точки зору методології навчання аудіюванням є спеціально організованою системою дій з текстом, який сприймається на слух. Так як це внутрішня активність, яка не підлягає простежуванню, важливим є стадійно навчати окремих дій, які є її складовими компонентами. Досягнення посередніх цілей здійснюється поетапно. На кожній стадії формуються певні механізми аудіювання різнорівневих мовленнєвих елементів:

- 1) Словоформи, вільного словосполучення, фрази;
- 2) Понад фразової єдності;
- 3) Цілого тексту.

За допомогою цих дій механізм прогнозування знаходиться у прогресі і відіграє надзвичайно важливу роль у сприйманні мовлення на слух.

Готуючи учнів до аудіювання потрібно враховувати, що велике значення має тип завдання. Якщо ціль – зрозуміти якнайбільше (інтенсивне аудіювання) – наприклад, коли вчитель вводить новий матеріал, тоді учні мають зрозуміти майже кожне окреме слово. Тут має бути достатньою кількістю повторень і роз'яснень. З іншої сторони, якщо вчитель читає вголос невеликий художній твір або включає його запис, учням не обов'язково розуміти значення кожного слова, щоб простежувати розвиток подій в оповіданні. Учні уважно слухають і докладають зусиль для розуміння основної зміст тексту – його суть – або шукають певну інформацію, яку їм порадили знайти перед початком завдання (екстенсивне аудіювання) [0, 14].

За умови якщо основна задача полягає у розвитку вміння екстенсивного аудіювання, то необхідно допомагати учням заздалегідь виснувати зміст тексту, який вони націлені слухати, попередньо обміркувавши його назву й тему. Потрібно поставити запитання до зображень, які супроводжують текст. Рекомендовано обрати

найскладніші два чи три слова з тексту і пояснити їх значення. Перед аудіюванням учитель разом з учнями має оглянути вправу, яку вони будуть виконувати після прослуховування, і пояснити, що їхня задача полягає в тому, щоб зрозуміти достатню кількість інформації для виконання обраного завдання, а не прагнути зрозуміти кожне слово аудіотексту. Не менш важливим є стимулювання учнів обходитись без запитань про незнайомі слова під час швидкого, нерідко одноразового, прослуховування тексту. Відтак, учні повинні робити припущення щодо значення деяких слів.

Стадія навчання аудіювання на рівні висловлювання передбачає дії, спрямовані на:

- розуміння повідомлень даного рівня, сформованих на закріпленому матеріалі; реакція на почуте відтворюється у дії, символах і т.ін.(невербальна);

- розуміння повідомлення з незнайомою мовною інформацією; реакція на почуте відтворюється завдяки засвоєним мовленнєвих шаблонам, що узгоджуються з темою або ситуацією(вербальна);

- розпізнавання початку повідомлення і його завершення.

- Стадія навчання аудіювання на понад фразовому рівні окреслює дії, що гарантують:

- розуміння монологічного повідомлення даного рівня, конструйованого на абсолютно знайомому матеріалі; реакція на почуте – невербальна або коротка вербальна;

- розуміння міні-діалогів із подальшою дефініцією характеру взаємодії партнерів шляхом пов'язання сприйнятого діалогу з одним із відомих учням комунікативних (структурно-функціональних) типів міні-діалогів: діалогу-обміну думками, діалогу-волевиявлення, діалогу-ритуалу.

Стадія навчання діалогу на рівні повного тексту передбачає дії, опираючись на які досягається:

- розуміння зв'язного (монологічного) мовлення, заснованого на повністю закріпленому матеріалі, шляхом розділення тексту на смислові частини або виокремлення інформаційних ключів; реакція на почуте виражається у діях, символах і т.і., тобто є невербальною;
- розуміння повідомлення з невідомою мовною інформацією; реакція на почуте є невербальною або вербальною як під час прослуховування, так і після нього;
- розуміння зв'язного тексту, який складається тільки зі знайомого матеріалу, але такого, що передбачає тенденційність змісту повідомлення за його заголовком, вигадування інакшого заголовку або підбір альтернативного варіанту із даних після тексту речень, які узгоджуються або не узгоджуються з його змістом і т.і.;
- розуміння діалогічного тексту на базі відомого матеріалу, із завданням на визначення числа співрозмовників, їх особливостей; реакція – вербальна або представлена відповіддю на запитання, тестом альтернативного вибору і ін.;
- розуміння зв'язного тексту, що включає певні незнайомі лексичні одиниці: слова, словосполучення, можливе значення яких можна припустити на основі співзвучності з рідною мовою (спираючись на інтуїцію, мовний досвід); розуміння можна перевірити за допомогою тесту альтернативного вибору, відповідей на запитання тощо;
- розуміння тексту з певними незнайомими лексичними одиницями, але припущення щодо їх значення формується за рахунок формальних характеристик з опорою на знання та асоціації в ІМ;
- розуміння зв'язного тексту з присутніми незнайомими лексичними одиницями; припущення стосовно їх значення формується за допомогою контексту, спираючись на смислові зв'язки;

- розуміння зв'язного тексту, сформованого здебільшого на досі не вивченому матеріалі, але з висвітленням навмисних перешкод з ціллю подолання їх за допомогою перепитувань, прохання деталізувати сказане тощо.

Усі ці дії продукуються в єдиній системі вправ.

Інформаційне забезпечення для аудіювання у комунікативних навчально-методичних комплексах може включати в себе бесіди, діалоги, пісні, римування і вірші, та інформативні тексти. Для підготовки учнів до аудіювання і користування такими текстами в навчально-методичному комплексі пророблено стратегії серій вправ для виконання на уроці – передтекстові, післятекстові, та ті, що виконуються під час аудіювання.

2.2. Система вправ для навчання учнів 9 класів аудіюванню з використанням Web-технологій

Систему вправ для формування КА складають дві підсистеми:

I) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання (A1) і
II) вправи для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання (A2). Кожна з підсистем містить групи вправ. До I підсистеми входять 3 групи вправ:

I група (A1a) – вправи для формування слухових навичок аудіювання (фонематичного та інтонаційного слуху),

II група (A1б) – вправи для формування лексичних навичок аудіювання,

III група (A1в) – вправи для формування граматичних навичок аудіювання.

II підсистему складають 2 групи вправ:

I група (A2a) – вправи, що готують учнів до аудіювання текстів (аудіювання розпоряджень, пропозицій тощо),

II група (A2б) – вправи для розвитку вмінь аудіювання.

До першої підсистеми входять некомунікативні та умовно-комунікативні рецептивні вправи. Некомунікативні вправи включають вправи на сприйняття, впізнавання або диференціацію звука, термінального тону, лексичної одиниці, граматичної структури; умовно-комунікативні: вправи на аудіювання повідомлень, запитань, розпоряджень тощо на рівні фрази [15, 131].

До цієї підсистеми вправ відносяться також вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання (ймовірного прогнозування, уваги та аудитивної пам'яті, осмислення). В цілому вправи цієї групи спрямовані на подолання ізольованих, штучно виділених труднощів, вони є лише першою сходинкою до формування вмінь аудіювання [15, 131].

До системи вправ для навчання аудіювання входять дві підсистеми: 1) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання і 2) вправи для розвитку вмінь аудіювання.

До першої підсистеми включаються три групи вправ:

1. Вправи для формування фонетичних навичок аудіювання (фонематичного та інтонаційного слуху);
2. Вправи для формування лексичних навичок аудіювання;
3. Вправи для формування граматичних навичок аудіювання.

Перша підсистема вправ. Мета вправ першої підсистеми: сформувати в учнів слухові, лексичні та граматичні навички аудіювання. Формування слухових навичок передбачає розвиток в учнів фонематичного та інтонаційного слуху [15, 132].

Наведемо приклади вправ першої підсистеми.

І Вправи, спрямовані на формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок аудіювання.

Вправи на диференціацію звукової форми слова та його розуміння. Такі вправи привчають учнів до точності слухання, що полегшує

розуміння словоформ у мовленнєвому потоці і навчас диференціації подібних словоформ, які звучать. Для вправ підбираються пари слів, що відрізняються лише одним звуком [15, с.32].

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів фонетичних навичок і вмінь аудіювання.

Тип: некомунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the pairs of words and repeat them after the speaker:

Bath – bathe; cat – car; cost – coast; dig – die; fast – fame; him – high; hot – hope; lose – loose; map – mast; sit – site; war – wax; wind – wind.

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів фонетичних навичок і вмінь аудіювання.

Тип: некомунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the phrases and determine if they have the same intonation. Press A if you think the intonation in the words is the same, press B if the intonation is different.

– Do you wake up at 7am?

– I usually wake up at 6am.

A B

– I am fond of gymnastics.

– Do you really like gymnastics?

A B

– Has your friend already returned from the trip?

– Is your friend coming back from a trip tomorrow?

A B

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів лексичних навичок і вмінь аудіювання.

Тип: некомунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: a) Listen to the new words and repeat them after the teacher;

b) Transcribe the words: to appreciate; to approve; to betray; to cheat; to cheer up; to deserve; to disappoint; to envy; to entertain; to escape; to give up; to ignore; to insist; to observe; to quarrel; to reserve; to sound; to tan; a bookworm; a chatterbox; a delight; an entertainment; a fusser; a make; a melodrama; a misunderstanding; an outing; a professionalism; a quarrel; a Sean; a stuntman; a telephone; a directory; a trick; annoying; dead; elegant; intense; old-fashioned; sporty; unexpected; up-to-date; pretty; pretty long; unlike; whatever; while; to be stressed(out)

Вправа 4.

Мета: розвиток в учнів лексичних навичок і вмінь аудіювання.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: 1. Match the term with its definition;

1.To appreciate 2.To approve 3.To betray 4.To cheat 5. to cheer up
6.To deserve 7. To disappoint 8. To envy 9. To entertain 10. To escape 11. To give up
12. To ignore 13. To insist 14. To observe 15. To quarrel.

a) to recognize how good someone or something is and to value him, her, or it;

b) to fail to satisfy someone or their hopes, wishes, etc., or to make someone feel unhappy;

c) to stop trying to do something before you have finished, usually because it is too difficult;

d) to get free from something, or to avoid something;

e) to say firmly or demand forcefully, especially when others disagree with or oppose what you say;

f) to not be loyal to your country or a person, often by doing something harmful such as helping their enemies;

g) to wish that you had something that another person has;

- h) an angry disagreement between two or more people or groups;
- i) to have a positive opinion of someone or something;
- j) to behave in a dishonest way in order to get what you want;
- k) to keep a group of people interested or enjoying themselves;
- l) to start to feel happier;
- m) to watch carefully the way something happens or the way someone does something, especially in order to learn more about it;
- n) to have earned or to be given something because of the way you have behaved or the qualities you have.

2. Cover the upper side of the exercise and give the corresponding term;

3. Cover the lower side of the exercise and define the terms.

Вправа 5.

Мета: розвиток в учнів лексичних навичок та вмінь аудіювання.

Тип: некомунікативна, репродуктивна.

Інструкція: а) Listen to the words. You see phrases on your computer screen that are missing certain words. Type the missing words:

b) Define the given words.

Delight, appreciate, up-to-date, quarrel, fussy, chatterboxes.

1. There is nothing wrong with enjoying it when people ... your work.
2. The children squealed in ... when they saw all the presents under the Christmas tree.
3. They were represented as mere spouters and ..., the putters of awkward questions and the raisers of small points of procedure.
4. She's really ... about who she goes out with.
5. There was this one guy in his unit real different to him, an intellectual, real ..., and over time, he became the boy's best friend.
6. You can visit the championship website for ... information on the latest scores.

7. They had a bitter ... about/over some money three years ago and they haven't spoken to each other since.

Вправа 6.

Мета: розвиток в учнів граматичних навичок аудіювання.

Тип: некомунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Read the sentences and type numbers of those, which express some past actions into Column 1, and those, which express recent actions into Column 2.

1. I have visited more than nine countries up until now.

2. In fact, it was by following such a tunnel beneath our nearest settlement that we discovered this facility.

3. The travel has become the most exciting way to explore Europe.

4. This trip took two hours and was full of pleasant moments.

Column 1

Column 2

II Вправи, що спрямовані на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання.

1. Вправи на розвиток імовірного прогнозування.

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок імовірного прогнозування значення слів.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the words that are build by help of known elements and translate them:

Relationship (relation); meaningful (meaning); tasteless (taste); hopeful (hope); fearless (fear); friendly, friendship (friend).

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів навичок імовірного прогнозування значення речення.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence.

1. I've never wear such a beautiful dress. (ever)

It's the _____ worn.

2. We haven't visited our grandmother for a year. (last)

We _____ our grandmother a year ago.

3. Could you send this e-mail for me, please? (mind)

Would _____ this e-mail for me, please?

4. The wind was so strong that we had to crawl on all fours so as not to blow away. (too)

The wind was _____ so we had to crawl on all fours.

5. Can't you walk a little slower? (slowest)

Is that _____ walk?

6. We'll probably arrive at 6:30 am. (likely)

It's _____ at 6:30 am.

7. She doesn't like people asking her questions about her mother. (being)

Bob _____ questions about her mother.

9. "I didn't wear your T-shirt," she said. (denied)

She _____ the T-shirt.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок імовірного прогнозування значення аудіотексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to three different people talking about their jobs. Guess their profession.

Speaker 1. I work on Saturdays and in the school holidays. Saturdays are busy because that's when everyone goes shopping. Our shop sells clothes and accessories for men, women and children. I work in the children's department. It can be crazy sometimes, but it's fun.

Speaker 2. My job is very difficult, but I like it because I love flying. I fly planes that take people to different places on holiday. Most of the time I fly in Europe to places like Spain, Greece and Italy. The most difficult thing about my job is when the weather is bad. Snow and thunderstorms are the worst. The best thing is visiting different places.

Speaker 3. I work in a hospital in the city centre. It's a very big hospital. I help the doctors with the patients. I give them their medicine and look after them when they feel ill. I love my job but I don't like the uniform and sometimes I have to work at night.

Вправа 4.

Мета: розвиток в учнів навичок імовірного прогнозування значення речення.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the titles of the texts and imagine what are these texts about:

- a) A new friend.
- b) The first day in London.
- c) An interesting lesson.
- d) Different subjects.

Вправа 5.

Мета: розвиток в учнів навичок імовірного прогнозування значення тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the beginning of the dialogue and complete it.
Then listen to how the dialogue really ended.

Part 1.

- Francesco: Sachi? Sachi? Sachiko!
- Sachi: Francesco! Is everything OK?
- Francesco: Yes. Yes. Sorry, I saw you and I was across the street ... I ran.
- Sachi: I see. What's up?
- Francesco: Do you have the tickets ... for the play?
- Sachi: No, I don't. I'm going to buy them this afternoon.
- Francesco: Oh good, good. Listen, don't buy tickets for this Friday.
- Sachi: Oh? Why not?

Part 2.

- Francesco: I can't go to the theatre on Friday. Something's come up. I have a concert this Friday.
- Sachi: Another concert? But you said ...
- Francesco: I know, I know. I'm sorry. I forgot.
- Sachi: Francesco!
- Francesco: How about next week? Are you free then? I can definitely go next Friday.
- Sachi: Francesco. You did this two weeks ago, remember? I had cinema tickets for the new Marvel movie and you changed the plans then too. For band practice.
- Francesco: I know, and I ...
- Sachi: We also missed my favourite dance group. Because your band was playing at some child's birthday party.
- Francesco: It was my nephew's birthday ...
- Sachi: Ha!

- Francesco: OK, why don't we go out for dinner before my concert? Then, next Friday we can go to the play.
- Sachi: Oh ...
- Francesco: Come on, Sachi. Just this one more time.
- Sachi: OK, but promise me next Friday. OK?
- Francesco: I promise. I promise!

Вправа 6.

Мета: розвиток в учнів навичок імовірного прогнозування значення тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to expressions and phrases and say in what situations they can be used.

1. Your guess is as good as mine.
2. Who knows?
3. Can't Help You There.
4. I'm not the one to ask.
5. How should I know?

2. Вправи на розвиток уваги та аудитивної пам'яті.

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the word, word production, phrase and repeat them.

The bridge – the old bridge – the old bridge was now used only as a road bridge.

A river – a deep river – a deep river slowly flows near the town.

A park – a central park – well, I guess we will never know for sure what happened this Christmas Eve in Central Park.

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to two logically related phrases and repeat them.

a) All squares are rectangles. All rectangles have four sides.

b) All trees have trunks. An oak tree is a tree.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the parts of the phrase, match the beginning of the phrase with it's ending. Enter complete phrases using the keyboard, and then repeat after the speaker.

1. She would have had more free time

2. If she devoted more time to training,

3. If I came to her birthday,

4. If she knew the situation,

5. If the flight were not cancelled,

a) we would not quarrel.

b) she would tell me what to do.

c) if she had not watched the series.

d) we would not have to go by bus.

e) she could win the competition.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to two phrases and determine missing elements in the second one.

He looked very happy at yesterday's party. He looked happy at party.

I have another important meeting in the central office at 12. I have important meeting in the central office.

But no lie, however brilliant, could save Satine. But no lie could save Satine.

Вправа 4.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the announcement. On the screen, you see a graphic version of this ad. Fill in the blanks by entering the required words on the keyboard.

Newspaper round before school.

We need young people to _____ (deliver) newspapers on Monday, Wednesday and _____ (Friday) mornings. The paper round takes _____ (30) minutes in the village of Clanbrook. _____ (Papers) must be _____ (delivered) before 8 a.m. and you must have your own bike.

Interested? Ask for more info at Clanbrook _____ (post) office.

Вправа 5.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the words, remember them and name those that relate to the topic.

Stamp collection, be fond of, be interested in, windy, be good at, reading books, rainy, photography, to snow, playing the guitar, dancing, singing.

Вправа 5.

Мета: розвиток в учнів навичок уваги та аудитивної пам'яті.

Тип: комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen and repeat the phrases after the speaker, supplement them with phrases that are the same in meaning.

1. How about going to Hawaii instead of Europe?
2. What about New York or LA?

3. Why don't we go to the restaurant tonight.

4. What's on television tonight?

3. Вправи на розвиток механізму осмислення (розуміння різних категорій смислової інформації).

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння різних категорій смислової інформації.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen remarks from a dialogue and say, who conducts it.

Man: Who took this?

Woman: I can't remember. Hmmm ...

Man: What am I doing?

Woman: You're sitting on the sofa, watching TV and eating chocolates.

Nothing changes!

Man: Ha! Very funny. You look very young, though.

Woman: I know. Look at my hair – it was so long!

Man: Mine too, look at me! Hey ... I think I know who took this photo.

Woman: Umm ... who? Was it Dad?

Man: No, it wasn't Dad or Mum. Do you remember Barry?

Woman: No.

Man: Yes, YES! You do remember. Barry, your boyfriend at high school. You were seventeen and he was sixteen and he was so very polite: 'Hello, I'm Barry. It's very nice to meet you ...'

Woman: Stop it! He was nice.

Man: Yeah, well, he took the photo.

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння різних категорій смислової інформації.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the phrase and say when the action took place.

Well, it was getting dark and from the third floor, so I saw everything I could see, not much.

We got six hours before sunrise.

So I did, but he stayed on his horse, I couldn't see him because the sun was sort of blinding me.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння різних категорій смислової інформації.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the sentences and say, where an event is.

The train stopped in a station, I was walking along it to try and find some drinks from a machine.

Her room was more like a garden than a hospital.

I can't find our teacher, he is not in his office.

Вправа 4.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння різних категорій смислової інформації.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the lines from the dialogue and tell why the girl wants to go home.

- Excuse me. I am afraid I am lost. Can you help me?
- Where do you want to go?
- I want to go home. My parents and I recently moved to this city.
- But where are your parents?
- I went to the store near the house, but I cannot find the way back.
- Okay, what is your home address?
- 221B Baker Street

- It is around the bend, two hundred meters from here. I will guide you.
- Thank you so much!
- You are welcome.

Розглянемо приклади вправ другої групи.

Мета вправ II підсистеми – розвинути в учнів уміння аудіювання. До цієї підсистеми входять умовно-комунікативні (аудіювання повідомлень, запитань, розпоряджень на понадфразовому рівні) та комунікативні рецептивні вправи (на аудіювання текстів з метою одержання інформації).

Комунікативні вправи за суттю є керованою мовленнєвою діяльністю; вони забезпечують практику в аудіюванні на основі комплексного подолання аудитивних труднощів.

Виконуючи мовленнєві вправи, учні оволодівають уміннями передбачати зміст, виділяти головне, знаходити другорядні деталі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, зосереджувати увагу на діях і характеристиках персонажів, простежувати логічну послідовність подій і дотримуватися її при передачі змісту. При цьому у вправах для навчання аудіювання, особливо на початковому ступені, важливо враховувати взаємозв'язок аудіювання і говоріння як двох сторін усного мовлення, та аудіювання і читання як двох видів рецептивної діяльності.

3. Вправи на передбачення змісту тексту і розвиток уяви.

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння змісту тексту і розвиток уяви.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the beginning of the joke and tell your version of its end.

Why did the student eat his homework?

(Because the teacher told him it was a piece of cake!)

What's worse than finding a worm in your apple?

(Finding half a worm.)

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння змісту тексту і розвиток уяви.

Тип: комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the beginning of the story and guess what happened next. Discuss your variant of ending with your classmates.

A. There was an old woman who had no family still living. Her only friend was a little white dog who went everywhere with her — with one exception. The dog loved the fireplace in winter, and after the old woman went to bed he would sometimes go and lie in front of the warm coals. Usually though, the dog slept at the very edge of the bed on a throw rug.

B. The woman wouldn't allow the dog on the bed with her, but if she became frightened or had a nightmare, she would put her hand down to the little white dog and he would lick it reassuringly.

One night the woman was reading her newspaper just before going to sleep. She shivered and pulled the comforter up around her as she read that a mental patient had wandered off from a nearby hospital. No one knew if the patient was dangerous or not; he was a suspect in the murders of several women who had lived alone.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок розуміння змісту тексту і розвиток уяви.

Тип: комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Look at the image on the screen, listen to its description. Offer your version of events and discuss in class (див., Рис. 2.2.1).

There are five types of schools in the US educational system. They are: kindergarten, elementary school, middle school, high school and private school. Children go to kindergarten when they are 5 years old They go to elementary school from ages 6 through 11 (1-5 grades), middle school from ages 12 through 14 (6-8 grades) and high school from ages 15 through 19 (9-12 grades).

About 90 percent of all children attend public school, which is free. The other 10 percent go I private schools, which often include religious education. They are similar to the public schools but parents must pay their children to go to these schools. About half of all private schools are run by Catholics.

In the United States, education is mainly the responsibility of state and local governments, not the national government. The amount of money spent on education differs from state to state. The subjects studied also differ a little. The school year usually runs from September to June. At the high school level, there are some specialized schools. They include schools that emphasize vocational subjects like business or auto mechanics. Most high schools are general schools. High school students are often involved in the non-academic activities that their school offers –for example, in drama clubs, sports teams, or the school newspaper.

Рис. 2.2.1

4. *Вправи для визначення логічної послідовності подій.*

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів вмінь визначати послідовність змісту аудіотексту за допомогою логіки.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the text and tell in a logical sequence about the actions of the protagonist.

Mrs. Darling quivered and went to the window. It was securely fastened. She looked out, and the night was peppered with stars. They were crowding round the house, as if curious to see what was to take place there, but she did not notice this, nor that one or two of the smaller ones winked at her. Yet a nameless fear clutched at her heart and made her cry, "Oh, how I wish that I wasn't going to a party to-night!"

Even Michael, already half asleep, knew that she was perturbed, and he asked, "Can anything harm us, mother, after the night-lights are lit?"

"Nothing, precious," she said; "they are the eyes a mother leaves behind her to guard her children."

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів вмінь визначати послідовність змісту аудіотексту за допомогою логіки.

Тип умовно-комунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the story and convey its contents in 4-5 sentences.

The universe is enormous, so the chances of us being the only living creatures are small. Although we think we are intelligent and that we know a lot about Space, we have only explored a very small area. We might be the only creatures that can travel in Space, but it is unlikely.

In fact, some people say that we might have been visited by aliens. These people point to 'wonders' such as Stonehenge in Britain and the Nazca lines in Peru as proof that aliens have been here.

So, what are the chances that there is life out there?

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів вмінь визначати послідовність змісту аудіотексту за допомогою логіки.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the text and arrange the pictures you see on the screen according to the events in the text (див., Рис. 2.2.2).

Рис. 2.2.2.

5. Вправи для розуміння тексту без домислювань.

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основний зміст тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the story and tell if there was such a sentence in it. Retell the perceived text.

Winter holidays are coming! It is a wonderful time – lots of snow! I like sledging with my mum and dad or friends. We also play snowballs, skate and ski. I love admiring snowflakes falling on the ground. They all are different and amazing!

And in winter long evenings I read English books, newspapers and magazines and dream about Christmas in Belgium

1. I like sledging with my mum and dad or friends.

2. We could go skating, having a fight with snowballs or making a snowman.

3. It is a wonderful time – lots of snow!

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основний зміст тексту.

Тип: комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the two stories and tell them how they are different. Discuss in groups.

6. At present mobile phones have become ingrained in our everyday lives and the majority of people can hardly imagine themselves without cell phones. Is it just a tribute to fashion or a necessity of a modern person?

It isn't a secret that today many people feel quite helpless if they have left their mobile phones at home. First of all cell phones give us an opportunity to keep in touch with people in any place and in any time. Besides, modern mobile phones are multi-function: they provide access to the Internet, have various games, cameras, memory sticks, etc.

Nevertheless, we can't deny that mobile phones provoke a range of problems. People have started to see each other less frequently. Mobile communication requires quite a lot of money and people have to control the amount of money on their accounts constantly otherwise at the most inappropriate moment they won't be able to phone the people they need.

B. At present mobile phones have become ingrained in our everyday lives and the majority of people can hardly imagine themselves without cell phones.

It isn't a secret that today many people feel quite helpless if they have left their mobile phones at home. First of all cell phones give us an opportunity to keep in touch with people in any place and in any time.

Nevertheless, we can't deny that mobile phones provoke a range of problems. People have started to see each other less frequently. Mobile communication requires quite a lot of money and people have to control the amount of money on their accounts constantly otherwise at the most inappropriate moment they won't be able to phone the people they need.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основний зміст тексту.

Тип: комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Look at the picture on the screen and listen to the story. Discuss in class what discrepancies you noticed.

Halloween is a festival celebrated on October 31. It began long ago in Britain, when bonfires were lit to keep spirits and ghosts away. Today it is celebrated in many countries and has become a time for parties and games.

One game is called 'trick or treat', when children dress up in costumes and masks as ghosts or witches. Then they go to all the houses in their street and knock on the door. When the door is opened, they ask for 'treats' (sweets or pocket money). If they aren't given anything, they'll try to scare their neighbors. One of the traditional decorations is the jack-o-lantern. This is made from a pumpkin, which has a scary face cut into it and a lit candle inside. (див., Рис. 2.2.3)

Рис. 2.2.3

Вправа 4.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основний зміст тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the speaker, then read a text close to it in content and highlight sentences using italics that weren't in the teacher's story.

Well done, Javier, on all your hard work this term. (You are always active in speaking activities, and this is great.) I always enjoy reading your writing too; you have very good ideas. You can see from your marks that reading is not a problem for you.

Sometimes you still make small grammar mistakes, and I think you can improve your vocabulary. I recommend you review many of the language points we studied this term. (There is extra language practice in your online workbook.)

The area you need to work on the most is listening. (I know this is difficult for you.) I recommend more practice at home. Listen to English TV shows, podcasts and radio as much as possible. (I can give you a list of things to listen to.)

I've enjoyed working with you. Have a nice holiday and good luck for next term!

4. Вправи на розуміння основної думки / точного розуміння тексту.

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основну думку прослуханого тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the text and choose from several pictures on the screen those, that match the content of the text. (див., Рис. 2.2.4)

Are there any practical rules for healthy living? Very few. The formula for healthy life cannot be put into words — it can only be practised. Some people break the so-called health every day and escape punishment and some look after their health and don't live any longer in the end.

There are hardly any rules worth having but there are some principles, which will help to counteract the harmful genes.

These principles are: love in childhood. Love from parents.

Another principle is — healthy nutrition — with all elements in proper proportion.

Then comes control of environment— air, water and especially the new polluters. Remember, too, the animals — they have a right to share in the health we want for ourselves.

Stresses are an essential part of being alive — but the art of life is to arrange rules that stress does not become strain. A healthy organism is extremely tough. It can withstand overwork, fatigue, anxiety, microbes — up to a certain point, of course.

A personal belief— the most important element in a healthy life is some faith in life which mobilizes our faculties and makes the most of them.

Perhaps these health principles seem too theoretical, but they are golden rules which can stretch our powers and help us in our fight against harmful genes.

Рис. 2.2.4

Вправа 2.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основну думку прослуханого тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Listen to the text and draw the place (schematically) where the action takes place and the character mentioned in the text.

Go straight on. Go past the traffic lights and go straight on until you get to the roundabout. At the roundabout turn left. Go past the theatre. It's the building next to the theatre, opposite the hospital.

Вправа 3.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основну думку прослуханого тексту.

Тип: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Інструкція: Determine which of the two stories you hear corresponds to the content of the picture that you see on the screen (див. Рис. 2.2.5).

1. The most popular sport in Britain as a whole is football. Many people support their local clubs at matches on Saturday afternoons or watch the matches live on television. The football league in England and Wales has

four divisions. Each one contains twenty-two teams, and at the end of each season, the top three clubs from the lower division are promoted to a higher one. There are two main prizes each season. The football league championship is won by the team that is top of the first division, and the Football Association Challenge Cup is knockout competition between all the teams of the league.

2. Sport is very popular at British Universities. Netball is one of them. It is played with a large leather ball. Each team tries to score goals by throwing the ball through the other team's net. In rugby, the ball looks as though someone has sat on it. There is a lot of pushing; the goalposts are in the shape of the letter "H". There is no goalkeeper.

Рис. 2.2.5

Вправа 4.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь розуміти основну думку прослуханого тексту.

Тип: комунікативна, рецептивна.

Інструкція: Listen to the text and choose the most suitable heading for it. Discuss in class why you called it a story.

I'll never forget the day when I first set foot in London. I came from a quiet little town in Ukraine and I had never lived in a big city before, so

London was a new world for me and I tried to find out more about it for myself.

The general opinion abroad is that London has fog or rain, or both, every day of the year, but on the day that I arrived it was fine and warm, and the sky was cloudless. In Ukraine at that time the snow was still melting, and there was mud and sleet everywhere in the streets and parks. The next day was also beautiful; a slight wind was blowing and you could smell spring in the air. I went for a walk in Kensington Gardens. I found the way there quite easily. When I got my first sight of the gardens, the beauty of it took my breath away. The trees were just bursting into leaf, fresh and green, and there were beds of spring flowers, red and yellow and blue. People in light spring clothes were walking about, and, to my surprise, they were walking not only along the paths but also across the grass. I passed a pool, in which ducks were swimming, children were playing in the playgrounds.

It was time for me to go home, but which way was it? I hurriedly turned down one path that I thought would take me back — and found myself in Hyde Park. I ran to the left and to the right, asked some people for the way to the street where I had stayed, but I found to my horror that I could not understand what they said in reply. I walked through the park till I came to a big open place where a group of people was listening to a man standing on a chair. From time to time they were asking questions or making remarks and sometimes they were laughing at the speaker. Another group was singing loudly. This was a famous Hyde Park meeting.

Meanwhile, the sun went behind the cloud, I was terribly tired. At last I got to the park gate and came out into the street. Motorcars, bicycles, buses were running, people were hurrying along. In despair I crossed the street on to an island where I found a policeman who explained me the way to my hotel.

- a) Tourism in London.
- b) Hyde Park.

c) My First Visit to London.

d) Weather in London.

Післятекстові вправи

Вправа 1.

Мета: розвиток в учнів навичок і вмінь працювати колективно та висловлювати свої погляди.

Тип: комунікативна, продуктивна.

Інструкція: a) Divide into groups. Visit <http://www.lonelyplanet.com> and find information about the country/place where they would like to go. Fill in the table with information about location, distinguishing features, capital, language, currency, climate, attractions, possible ways to spend free time, traditional food.

b) Fill out the information from the table for other tourists in the form of a presentation made using PowerPoint.

Аудіювання не може здійснюватися без використання веб-технологій, адже його основою є аудіотекст. Текст для сприймання на слух (аудіотекст) є матеріальною основою аудіювання. Як і всякий текст, він має свій зміст, структуру, композицію. На відміну від письмового тексту, він має інтонаційне забарвлення, відповідний темпом, однократність сприйняття, визначений напрям спілкування, яке підтримується паралінгвальними засобами. Він може бути представлений з магнітофону, екрану телевізора або комп'ютера. Читання або розповідь вчителем тексту є можливим, однак це не є ефективним представленням аудіоматеріалу. Відомо, що фонограма і відеофонограма, особливо аутентичні, дають еталонні й незмінні зразки вимови, які можна багаторазово відтворювати. Окрім цього, учні поступово звикають до мовлення вчителя і легко його розуміють, тоді як використання технічних засобів навчання при аудіюванні створює певні додаткові труднощі: відсутність невербальних засобів спілкування,

таких як міміка і жести при застосуванні аудіотехнологій та використання мовлення різних людей. Також комп'ютер дає можливість сприймати не лише звукові образи аудіотексту, але й зорові образи відеосюжету, який ілюструє текст. Це полегшує розуміння тексту і процес аудіювання взагалі.

Найефективнішим технічним засобом виступає саме комп'ютер. Адже він дозволяє не лише прослуховувати матеріал, але й виконувати завдання до поданого матеріалу. Завдяки сучасним веб технологіям ми можемо використовувати уже готові завдання для навчання аудіювання або ж створювати їх самостійно на таких сайтах: <https://naurok.com.ua>, <https://learningapps.org>, <https://vseosvita.ua>, <https://quizlet.com>, <https://www.classtime.com>.

ВИСНОВКИ

У ході роботи над завданнями, поставленими перед дослідженням, ми дійшли висновків:

Навчання аудіювання є дуже актуальним на сьогодні, адже без формування мовленнєвих навичок неможливе спілкування. Поняття «аудіювання» включає процес сприйняття і розуміння звучної мови. Розвинути в учнів уміння аудіювання можна за допомогою умовно-комунікативних і комунікативних рецептивних вправ. Результатом аудіювання є оволодіння учнями іноземної мови. Процес аудіювання пов'язаний зі сприйняттям, мисленням, уявою.

На сьогоднішній день освіта неможлива без використання сучасних технологій. Все більшої популярності набуває дистанційне навчання, яке значно спрощує навчальний процес. Технічний прогрес дозволяє розробляти інтерактивні вправи, які робитимуть навчання більш прогресивним і, разом з тим, більш цікавим для учнів. Отже, можемо помітити, що технічні засоби при навчанні аудіювання необхідно використовувати не лише для пред'явлення аудіотексту, а й для виконання різних видів вправ. Сучасний розвиток Web-ресурсів характеризується появою та поширенням соціальних сервісів і служб, націлених на спілкування між людьми. Виходячи з цього, на сучасній стадії технологічного розвитку суспільства Інтернет-спілкування є не додатковим, а окремим повноцінним видом людського спілкування. У зв'язку з цим, рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції учнів буде визначатися не лише вмінням спілкуватись іноземною мовою за особистої присутності учасників спілкування, а й вмінням обмінюватись інформацією через будь-які сервіси та служби мережі Інтернет.

Таким чином, можемо відзначити наступні напрями в організації навчання 5-9 класів: активне використання вправ, що симулюють умови природної іншомовної комунікації, посилення ролі самостійної роботи учнів, ґрунтовна вербальна наочність та підказки, зосередження на парних та групових формах роботи.

У методичному плані навчання аудіювання є організованою системою дій з текстом, що сприймається на слух. З точки зору методології навчання аудіюванням є спеціально організованою системою дій з текстом, який сприймається на слух. Так як це внутрішня активність, яка не підлягає простежуванню, важливим є стадійно навчати окремих дій, які є її складовими компонентами. Досягнення посередніх цілей здійснюється поетапно. Вчителю необхідно поступово навчати учнів окремих дій, які є її складовими компонентами внутрішньої діяльності. До системи вправ навчання аудіювання входять вправи для розвитку вмінь аудіювання, вправи для формування мовленнєвих (фонетичних, лексичних, граматичних) навичок аудіювання, а також спеціальні вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання (імовірного прогнозування, уваги та аудитивної пам'яті, осмислення). Інформаційне забезпечення для аудіювання у комунікативних навчально-методичних комплексах може включати в себе бесіди, діалоги, пісні, римування і вірші, та інформативні тексти. Для підготовки учнів до аудіювання і користування такими текстами в навчально-методичному комплексі пророблено стратегії серій вправ для виконання на уроці – передтекстові, післятекстові, та ті, що виконуються під час аудіювання.

В ході роботи були використані різні методи і прийоми навчання, які стимулювали пізнавальну активність учнів, використання яких виявилось ефективним.

Маємо зазначити, що використання нових веб-ресурсів в навчанні не виключає традиційні технології, проте саме нові веб-технології стають головним засобом доступу до різних джерел інформації, що є одним з найважливіших аспектів сучасного освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азимов, Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. П. Щукин. – М.: ИКАР, 2009.
2. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков, справочное пособие, Колесникова И.Л., Долгина О.А., 2008. – 431 с.
3. Балусева Ю. Історія виникнення мультимедійних засобів навчання та їх упровадження на уроках української мови / Ю. Балусева // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка.– № 22 (209). – Ч. II. – 2010. – С. 152-157.
4. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні // Іноземні мови. / П.О. Бех – 1996.
5. Биболетова М.З., Трубанёва Н.Н. Программа курса английского языка к УМК Английский с удовольствием/ Enjoy English для 2-11 классов общеобраз. Учрежд. – Обнинск: Титул, 2010. – 56 с.
6. Бим И. Л. Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника/И. Л. Бим. – М.: Рус.язык, 2007. –288 с.
7. Бим, И.Л. Что мешает повышению результативности обучения иностранным языкам? Текст. / И.Л.Бим // Иностранные языки в школе. 2007. - №4. – С. 2- 6.
8. Бичкова Н.І. Типологія відеофонограм для навчання усного іншомовного спілкування / Н.І. Бичкова // Методика викладання іноземних мов. – 2012. – № 21. – С. 68-71.
10. Гаврилова А.В. Обучение аудированию иноязычной речи в условиях неязыкового вуза: (на материале английского языка): дис. Канд. Пед. Наук: 13.00.02. СПб, 2006. – 182 с.

11. Гайдукова Л.Ф. Формування професійно орієнтованої компетенції в діалогічному мовленні у майбутніх учителів англійської мови: автореф. Дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Пед. Наук: спец. 13.00.02. «Теорія та методика навчання: германські мови»/ Л.В.Гайдукова: К. 2008 – 23с.

12. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителя/ Н.Д. Гальскова. – 3 изд., перераб. И доп. – М.: АРКТИ, 2004. – 192 с.

13. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика. Учеб. Пособие для студ. Лингв. Ун-тов и фак. Ин. Яз. Высш. Пед. Учеб. Заведений/ Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – 2 изд. Испр. – М.: Издат. Центр «Академия», 2005. – 336 с.

14. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика учеб. Пособие для студ. Лингв. Ун-тов и фак. Ин.яз. высш. Пед. Учеб. Заведений / Н. Д. Гальскова. Н. И. Гез. – 3-е изд., стер. – М.:Издательский центр « Академия», 2006. – 336 с.

15. Гез, Н.И. О факторах, определяющих успешность аудирования иноязычной речи Текст. / Н.И.Гез // Иностранные языки в школе. 2007. - №5. – С. 32-42.

16. Гомеля Н.С., Флегонтова Н.М. Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів : методичні рекомендації. – К., 2016. – 72 с.

17. Григорьева Т.З. Новый когнитивно-интеллектуальный подход к компьютерной лингводидактике / Под. Ред. Т.З. Григорьева // Новые направления в методике преподавания иностранных языков в школе и вузе. –СПб.: Образование, 2002 –154 с.

18. Гуревич Р. С., М.Ю. Кадемія. Веб-квест як технологія

навчання у вищій і середній школі. – Л.: Педагогічні науки. – 2011.

19. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. – Киев: «Вища школа», 2004. – С. 128-150.

20. Дехерт, И.А. К проблеме использования аутентичных текстов при обучении иноязычному общению Текст. / ИА.Дехерт // Вестн.БГУ Теория и методика обучения в вузе и школе. Сер.8. 2000. – Вып. 6. Ч. 1 – С. 113.

21. Дехерт, И.А. Некоторые проблемы реализации практических целей обучения иностранным языкам в средней школе применительно к аудированию Текст. / И.А.Дехерт // Иностранные языки в школе. 2003. – № 1.1. С.21.

22. Дехерт, И.А. Обучение аудированию при опоре на говорение и чтение в 4-7 классах средней школы (на материале немецкого языка) Текст. : дис. . канд. Пед. Наук: 13.00.02/ И. А. Дехерт.-М., 2004. – 241 с.

23. Дягло Н.В. Вікі-технології у сучасній освіті / Н.В. Дягло // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2009.

24. Елухина Н.В. Основные трудности аудирования и пути их преодоления // ИЯШ. – 2005. – №2.

25. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – Київ: «Ленвіт», 2003. – С. 57-68.

26. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. / И.А. Зимняя. – М.: Просвещение, 2001.

27. Караванова Н.Б. Уникальный курс английской звучащей речи. – М.: ОЛМА Медиа Групп, 2010. – 320с.

28. Китайгородская Г.А. Интенсивное обучение иностранным языкам: теория и практика / Под. Ред. Г.А. Китайгородская. – М.: Рус. Яз., 2002 – 104 с.

29. Комков И.Ф. Методика преподавания иностранных языков. /

И.Ф.Комков – Минск: Высш. Школа, 2009. – 352 с.

30. Комунікативні методи та матеріал для викладання англійської мови // Перекл. З англ. Мови та адаптація Л.В. Биркун. – Oxford Univ. Press, 2008 – С.20-48.

31. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов»: для студентів 5 курсу ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спец. 035 Філологія (Переклад) / Нар. Укр. Акад., [каф. Теорії та практики пер. ; авт.-упор. І.Ю. Гусленко]. – Харків : Вид-во НУА, 2018. – 64 с.

32. Костікова І.І. Формування культури використання інформаційно-комунікаційних технологій студентами / І.І. Костікова// Педагогічні науки. – 2010 – С. 224.

31. Кочкина З.А. Аудирование: что это такое?//«Иностранные языки в школе». – № 5. –2004 – 5с.

32. Кривчикова Г.Ф. Інтерактивне навчання іншомовного писемного мовлення студентів мовних спеціальностей // Іноземні мови. / Г.Ф. Кривчикова – 2002. – №3. – С.17-20.

33. Кулиш, Л.Ю. Виды аудирования /Л.Ю.Кулиш // Общая методика обучения иностранным языкам: хрестоматия/ под ред. И.Л.Бим, А.А.Леонтьева [и др.] – М.: Русский язык, 2001. – С. 224-225.

34. Кэтфорд Дж.К. Обучение английскому языку как иностранному // Новое в зарубежной лингвистике. / Дж.К. Кэтфорд. – 2009 – 12 с.

35. Матвійчук Л.А. Глобальна мережа інтернет, як засіб інформаційно-комунікаційних технологій. Міжвузівський збірник «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво». – Луцьк, 2011 р. – 6 с.

36. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/Кол. Авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – Київ:«Ленвіт»,

2002. –С.117-142.

37. Михина А. Э. Пособие по формированию стратегий аудирования (английский язык): кн. Для студентов. В 2 ч. / А. Э. Михина, И. А. Дехерт; ЗабГГПУ им. Н. Г. Чернышевского. – Чита: [б. и.], 2008.

38. Ніколаєва С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу/ С.Ю. Ніколаєва/ / Іноземні мови. – 2010. – №2. – С. 11-17.

39. Організація інтерактивного навчання на уроках англійської мови [Електронний ресурс]/Дика С.М. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/organizatsiya-interaktivnogo-navchannya-na-urokakh>

40. Панченков А. О., Пометун О., Ремех Т. О. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтеракт. Технологій навчання / А. О. Панченков, О. І. Пометун, Т. О. Ремех [Метод. Посіб.] – К. : А. П. Н. – 2008 р. – 72 с

41. Пассов Е.И. Основы методики обучения иностранным языкам. –М.: «Русский язык», 2007. – С.166-179

42. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: [посібник]; Вид. 2-е, доп. І переробл. / кол. Авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2004. – 360 с.

43. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 8-9 класи», «Перун», 2005 р. – 33 с.

44. Склярєнко Н.К. Принципи формування іншомовної комунікативної компетенції/ Н.К Склярєнко// Нові концепції викладання іноземної мови в контексті Болонського процесу: Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, 7 листопада 2007 р. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – С. 16-18.